

PELLO ZUBIRIA

Aberatsek daukate jende txiroak ez ikusteko antzea

Etorkizuna zein beltz datorren ohartu direnean, jendeak hasi dira norbere burua babesteko elkarri fidakaitz begiratzan, enplegu, etxebizitza eta eskola baten atzetik lehiakide direlakoan. Langileak sakabanatu, isolatu eta beren arteko txiroenen kontra haserrarazi, horra munduko nagusiek aspalditik arrakastaz landu izan duten estrategia.

LANGABETUAK ESNE-MAMITAN BIZI dira, pentsatuko zen 2006ko irailean *Le Point* astekari frantsesean hau irakurri zuenak: “Oinarritzko errenta kobratzen duenak horrez gain lortzen du zor fiskalen ordainketa gelditzea, etxebizitzaren zerga kentzea, Seguritate Sozialari ez ordaintzea, osasun zerbitzuak doan eskuratzea, Eguberriko paga, telefono tarifa berezia, garraioetako hobariak, museoak doan bisitatzea eta beste hainbat laguntza gehiago”.

Artikuluak txistea iduri luke, gertatuko ez balitz *Le Point* eskuindarra- ren ugazaba François Pinaultek bere jabegoan daukala urtean Frantziak Oinarritzko Errentan gastatzen duen diru guztia baino gehiago, 11.500 milioi dolar.

2010ean *The Economist* astekariak honela laburbildu zuen dotrina: “Langabetuak berriro lanera behartzeko bi modu daude. Bata da deserosoago eta prekarioago egitea langabezia saria irabazten dutenen bizimodua; bigarrena, enplegu bilaketa efikaz eta eragingarri bihurtzea”. Krisitzarrarekin bigarrena, lanpostu berria lortzeko itxaropena, haizeak eramanez duenez, eman egurra erruki barik xomaian denari, bizi-rauteko laguntza sozialaren beharrean denari. Edozein ostatuan entzungo dituzu antzekoak gaur.

Le Monde Diplomatique aldizkariak

berrikitan *L'Art d'ignorer les pauvres* liburuxka plazaratu du, ironiaz eta umore beltzez beterik, John Galbraith-en, Laurent Cordonnier-en eta Jonathan Swift klasikoaren testu labor banarekin.

Ironia darabilten testuak hautatu ditu Halimik, erregistro horrek errealitatea ulertarazten duelakoan, aldi berean saihestuz haserre itxurak eta malko potolo ustelak. Munduko nagusiei dei moralak egiteak ez du zentzurik, dio Halimik. Aski aberats, jakintsu eta bizkorak badirenez, jakinaren gainean defenditzen dute beren mesederako eraikitako filosofia, hau alegia: aberatsek lanpostu gehiago sortuko lituzkete zerga gutxiago kobratuko balitzaie, eta pobreak lan gehiago egingo lukete subsidio gutxiago emanez gero.

Laurent Cordonnierren *Economistes en guerre contre les chomeurs* 2007ko testua da. Bertan ederki azaltzen du nola estutzen dien zintzurra Estatuak –nagusiki Frantziak ari da– langabeei eta laguntza sozialen beharrean direnei, bakan batzuek egindako desmasien gain kontrola zorrozteko aitzakiatan. Eskandalagarria da txiro horien gainera inspektzioa, alderatuta enpresa handiek eta aberatsek beren betebeharrak konplitzeko aurkitzen duten patxadarekin.

Alabaina, Cordonnierrek dioenez, herritarren gehiengoa dago abera-

Pierrechanteois bloetik hartutako irudian etxerik gabeko gizon gaztea ikusten da Europako hiriren bateko kalean. Soinean daramatzen jantzietan nabari zaio nomada bizitzera hein batean egokitu dela, edo egokitzen lagundu diotela. Argazkiak titulu esanguratsua darama: *La pauvreté est un encombrement !* (“Txirotasuna zama bat da” esan genezake euskaraz, edo baita ere “oztopoa” edo “lata bat” dela). Pobreen haurrak adin horretaraino iritsi eta zama bihur ez zitezen, Jonathan Swiftek proposatu zuen guraso txiroek saldu zituzten adin jakin batean jakitarako, aurretik ondo bazkatuta: prezio ona kobratuko lukete gurasoek, hauek irabazietan pentsatuz hobeto haziko lituzkete, ekonomian dirua mugituko litzateke, eta jaioberrioi barkatuko litzaieke miseriaz eta bortizkeriaz betetako bizitza latza. Swiftrek salatzen duenez, beti egon dira soberan behartsuak.

tsen jomugan. Soldatapekoak zatitu nahi dituzte, klasea xerratan ebakita hobeto menperatzeko. Gutxien antolatuta dagoen zatiari ekin diote estreina, langabetuei eta etorkinei, gutxienik horiek daudelako antolatuta. Bukaerarako lagako dute atalik egoskorrena, sindikatueta dagoena. Denek inbidia dioten langile multzo hau isolatuko dutenean, aliatuak gabe, noiz arte iraungo dute ugazabek, gobernuak eta komunikabideek “pribilegio” izendatu dituzten esku-bideak galdu gabe?

Pobrekumea burduntzian erreta

Sozialdemokrata askok aldarrikatu izan duen John Kenneth Galbraith-ek (1908-2006) *How to get the poor off our conscience* (Nola atera txiroak gure kontzientziatik) artikulua 1985ean *Harpers* aldizkarian plazaratu zuen. “Zenbait gogoeta azaldu nahi ditut gizakion ariketarik antzinakoenetakoa den honetaz: urteen eta mendeen poderioz erabaki dugu jende txiroekiko kontzientzia txarrik gabe bizitzea”.

Bibliak proposatu ei zien pobreei mundu honetan lasai sufritzea, hil ondoren ondo sarituak izango omen direlako. Baina Ilustraziotik aurrera erantzun arrazoizkoak behar genituenez, David Ricardo-k eta Robert Malthus-ek XIX. hasieran argudiatu zuten pobreak ume

tan eta ez zure ingurukoetan. Heriotzarekin egiten dugun gisan, bide batez esanda.

Egiari uko egiteko metodo horien aurrean Galbraithen aldarrikatu zuen errukia, bestela ezin delako modu zibilizatuan bizi. Eta ironiaz bukatzen zuen esanez errukia interesatu beharko litzaiekeela batik bat kontserbadoreei; beharrak aseta bizi direnek ez dute matxinadarik sortuko, eta bake soziala ez al da kontserbatzaileek ororen gaintetik maite dutena?

Gulliverren bidaiak asmatu zituen Jonathan Swift duela hiru mende, 1729an, plazaratu zuen *A modest proposal*, 1980an *Xaguxarra* aldizkariak eman zuena I. Zubiria batek euskaratuta. Interneten dago irakurgai, Susaren *Armiarma* proiektuan. Apez irlandarrak proposatzen zuen eskean zebiltzan eta oro har lurrik gabe miserian bizi ziren baserritarren umeak saldu eta jatea, “estofatua zein errea, labean zein eosia, eta ez dut dudarik egiten, berdin balioko duela saltsan edo gisatuan”. Gordina benetan.

Umore beltza muturreraino eraman zuen Swiftek, kalkulatu urtean ehun mila ume pottolo kontsumitu ahal izango zirela, batik bat lurjabe handien mahaian baina baita ostatuetan ere, horrela konponduz beren guraso behartsuen eta nazio osoaren larrialdi ekonomiko eta soziala. Satira odoltsua baino bide hoberik ez zuen aurkitu Swiftek garai haietan Irlandako baserritarrei egiten zitzaizen zampaketa basatiaren aurka aldarri egiteko. ■

gehiegi egitearen erruz bizi zirela hain txiro.

Herbert Spencerrek, berandua-
go, *darwinismo soziala*, asmatu zuen: egoera bakoitzean indartsuenak bizirauten dutenez, pobreen eliminazioa da giza arrazak hobetzeko naturak ezarritako legea. XX. mendean John D. Rockefeller txit aberatsak horri helduko zion: “Ezin da lortu *American Beauty* arrosa eder eta usaintsu bat inguruan sortzen zaizkion lehenbiziko kimuak sakrifikatu gabe. Ekonomian berdin gertatzen da, naturaren eta Jainkoaren legea horixe da”.

Galbraithen zahartzaroko artikuluhonetan zehaztu zituen behartuak kontzientziako kargatik kentzeko lau mekanismo oso zabaldu,

eta banan bana haien arrazoirik eza erakutsiz. Lehena, Estatuaren eta bere funtzionarioen erruz ugaritu direla. Bigarren mitoa, jende txiroei laguntzea beren kalterako dela, lanpostu onetatik aldentzen dituelako, desmoralizatuz, alferreneri aukerak emanez. “Ez dago horren froga bakar bat ere baina (...) ameskerien artean hau da eragin zabalena duena”, dio Galbraithen.

Hirugarren mitoa, txiroei laguntzen badiegu askatasuna kentzen diegu, pobre izateko askatasuna. Behartsua ohartuko ez balitz bezala justu bere ezintasunetan datzala askatasun gabezia nagusia. Eta aurreko mitoei balio ez balute, laugarren metodoa gelditzen da: ez pentsatu pobreetan, ez Etiopiakoe-

ZINKUNEGI OPTIKA

Garantia.

Egunez egun zure konfiantza geureganatzen dugu,
produktu berriak eta zerbitzu berriak etengabe bilatuz.

Hernani, 23 · 20004 Donostia · T. 943 420 624
info@zinkunegioptika.com · www.zinkunegioptika.com

